

לשוב מן הדרך לדרך חדשה

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קא עמוד ב

אמר רבי יוחנן: מפני מה זכה ירבעם למלכות - מפני שהוכיח את שלמזה. ומפני מה נענש - מפני שהוכיחו ברבים. שנאמר +מלכים א' י"א+ וזה הדבר אשר הרים יד במלך שלמזה בנה את המלוא סגר את פרץ עיר דוד אכיו. אמר לו: דוד אביך פרץ פרצות בחומה כדי שיעלו ישראל לרגל, ואתה גדרת אותם כדי לעשות אנגריא לבת פרעה?

אמר רב נחמן: גסות הרוח שהיה בו בירבעם טרדתו מן העולם, שנאמר +מלכים א' י"ב+ ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית דוד אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית ה' בירושלים ושב לב העם הזה אל אדניהם אל רחבעם מלך יהודה והרגני ושבו אל רחבעם מלך יהודה. אמר, גמירי: דאין ישיבה בעורה אלא למלכי בית יהודה בלבד, כיון דחזו ליה לרחבעם דיתייב ואנא קאימנא סברי: הא מלכא והא עבדא. ואי יתיבנא - מורד במלכות הוא, וקטלין לי, ואזלו בהריה. מיד +מלכים א' י"ב+ ויועץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אלהם רב לכם מעלות ירושלים הנה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים וישם את האחד בבית אל ואת האחד נתן בדן. מאי ויועץ? אמר רבי יהודה: שהושיב רשע אצל צדיק. אמר להו: תחמיתו על כל דעבידנא? - אמרו ליה: הין. - אמר להו: מלכא בעינא למיהוי. - אמרו ליה: הין. - כל דאמינא לכו עבידתו? - אמרו ליה: הין. - אפילו למפלח לעבודה זרה? - אמר ליה צדיק: חס וחלילה! - אמר ליה רשע לצדיק: סלקא דעתך דגברא כירבעם פלח לעבודה זרה? אלא למינסינהו הוא דקא בעי, אי קבליתו למימריה. [מכאן ק"ב עמ' א']

ואף אחיה השילוני טעה וחתם. דהא יהוא צדיקא רבה הוה, שנאמר +מלכים ב' י"ז+ ויאמר ה' אל יהוא יען אשר הטיבת לעשות הישר בעיני ככל אשר בלבבי עשית לבית אחאב בני רבעים ישבו לך על כסא ישראל, וכתיב +מלכים ב' י"ז+ ויהוא לא שמר ללכת בתורת ה' אלהי ישראל בכל לבבו לא סר מעל חטאות ירבעם אשר החטיא את ישראל, מאי גרמא ליה? אמר אביי: ברית כרותה לשפתים, שנאמר +מלכים ב' י"ז+ אחאב עבד את הכעל מעט יהוא יעבדנו הרבה. רבא אמר: חותמו של אחיה השילוני ראה, וטעה.

+מלכים א' י"ג+ אחר הדבר הזה לא שב ירבעם מדרכו הרעה, מאי אתר? אמר רבי אבא: אחר שתפשו הקדוש ברוך הוא לירבעם בכגדו, ואמר לו: חזור בך, ואני ואתה וכן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו, מי בראש? - בן ישי בראש - אי הכי לא בעינא.

תלמוד בבלי מסכת בכא בתרא דף ס עמוד ב

ת"ר: כשחרכ הבית בשניה, רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין. נטפל להן ר' יהושע, אמר להן: בני, מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין? אמרו לו: נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח, ועכשיו בטל? נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח, ועכשיו בטל? אמר להם: א"כ, לחם לא נאכל, שכבר בטלו מנחות! אפשר בפירות. פירות לא נאכל, שכבר בטלו בכורים! אפשר בפירות אחרים. מים לא נשתה, שכבר בטל ניסוך המים! שתקו. אמר להן: בני, בואו ואומר לכם: שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר - שכבר נגזרה גזרה, ולהתאבל יותר מדאי אי אפשר - שאין גזרין גזירה על הצבור אא"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה, דכתיב: +מלאכי י"ז+ במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו, אלא כך אמרו חכמים: סד אדם את ביתו בסיד, ומשייר בו דבר מועט. וכמה? אמר רב יוסף: אמה על אמה. אמר רב חסדא: כנגד הפתח. עושה אדם כל צרכי סעודה, ומשייר דבר מועט. מאי היא? אמר רב פפא: כסא דהרסנא. עושה אשה כל תכשיטיה, ומשיירת דבר מועט. מאי היא? אמר רב: בת צדעא, שנאמר: +תהלים קלו+ אם אשכהך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לתכי וגו'.